

Artikkel v/Lise Strand Bjarkli

Kunstterapi defineres som alternativ behandling. Fra 1.1.2021 fjernes mva-fritaket på alternativ behandling. Dette mener vi er et feilgrep!

- Fjerning av mva-fritak for alternativ behandling vil ikke føre til mer helse eller inntekter
- Alternativ behandling handler om helserelaterte tjenester. Dialog, brobygging og videreutvikling av dagens lovverk og registersystem vil bidra mer til helse enn forsøk på nedbryting av disse tjenestene gjennom innføring av mva.
- Innføring av mva på disse tjenestene vil medføre negative konsekvenser for brukere, utøvere, den offentlige helsetjenesten og det offentlige i form av sykefravær. Mva-inntekter vil ikke oppveie for dette
- Useriøse aktører finnes i alle bransjer. Det rettferdiggjør ikke å mistenkeliggjøre en hel gruppe bransjer. *Lov om alternativ behandling av sykdom m.v.* («alternativloven») og *Registeret for utøvere av alternativ behandling* («alternativregisteret») er riktig adressat for å håndtere dette.
- Ikke vitenskapelig dokumentert, sier du? Se egen oversikt over internasjonal forskning rundt kunstterapi og annen psykoterapeutisk behandling og dets effekt.

Noen argumenter mot fjerning av mva-fritak

1.Høring

Finansdepartementet sendte ut høringsnotatet «Forslag om merverdiavgiftsplikt ved omsetning og formidling av alternativ behandling, kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling» 22. juni 2020, med høringsfrist 3. august 2020.

Hvor reell er høringen? Skal beslutninger tas på grunnlag av synsing eller fakta?

Prosessen rundt høringsnotatet er kritisert for timing rundt fellesferien, synsing og manglende utredning.

Fakta- og konsekvensinnspill fra vesentlige aktører er ikke hensyntatt. Er de overhodet lest?

NAFKAM - Nasjonalt forskningscenter for forskning innen komplementær og alternativ medisin - jobber på oppdrag fra Helsedirektoratet. NAFKAM er tydelig om negative konsekvenser av fjerning av mva-fritak og at innsats må gjøre på registerordning.

Oppsummering

Oppsummert er vår tilbakemelding at finansmyndighetene bør være klar over at fjerning av MVA-fritaket etter all sannsynlighet vil ha utilsiktede, negative konsekvenser for sikkerheten til norske pasienter som bruker alternativ behandling, og svekke formålet med Registerordningen.

Ordningen kan og bør derimot utvikles for å både styrke pasientsikkerheten ytterligere og for å hindre eventuelle useriøse aktører i å misbruke dens incitament. NAFKAM råder derfor til en bred gjennomgang av hele Registerordningen.

Tromsø, 27.07.2020

Miek Jong

Professor og Leder NAFKAM

Ola Lillenes

Informasjonssjef NAFKAM

Andre interessenter som Norges Handikapforbund, Landsforeningen for nakkeskadde, Akupunkturforeningen, Den norske legeförening, Fritt Helsevalg, BDO advokater AS m.fl. er også klare i sine innspill.

2.Hva er alternativ behandling?

Det er helsetjenester.

Begrepet «alternativ behandling» tolkes på mange måter, mens *Lov om alternativ behandling av sykdom mv.* definerer det som: «... helserelatert behandling som utøves utenfor helse- og omsorgstjenesten, og som ikke utøves autorisert helsepersonell.»

Tilbyder kan tilby behandling som utelukkende har til hensikt å lindre eller dempe symptomer på eller følger av allmennfarlige smittsomme og andre alvorlige sykdommer og lidelser, eller bivirkninger av gitt behandling, eller som har som formål å styrke kroppens immunforsvar eller evne til selvhelbredelse.

For alvorlige sykdommer og lidelser kan det tilbys behandling som skjer i samarbeid eller samforståelse med pasientens lege, og pasienten har samtykkekompetanse.

Det samme gjelder for andre pasienter dersom helse- og omsorgstjenesten ikke har helbredende eller lindrende behandling å tilby pasienten

3.Brukere

Skal brukere lyttes til, hensyntas og tas på alvor?

En økende andel, 23% per 2018, av Norges befolkningen benytter regelmessig alternativ behandling i kombinasjon med konvensjonelle helsetjenester (SSB). Av disse er flest høyt utdannede kvinner.

4.Kunnskapsbasert praksis

Alternativ psykotераpeutisk behandling er kunnskapsbasert praksis.

Kunnskapsbasert praksis er å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i en gitt situasjon (ref. helsebiblioteket.no).

5.Useriøst kvakksalveri

Er det rett å fordømme en hel bransje på grunn av noen få useriøse aktører?

De aller fleste som jobber med alternativ behandling i Norge er ansvarlige, dyktige, ydmyke og utfører en god jobb. Flere har bygget opp stor kompetanse gjennom mange års studier eller erfaring.

Ledende politikere for høringsnotatet har gjeninnført begreper som kvakksalveri. En hel bransje stigmatiseres som useriøse aktører basert på synsing, fordom og manglende kunnskap. Dette er ikke en seriøs saksbehandling verdig! Useriøse finnes i alle bransjer. Det må håndteres på riktig sted, ved spilleregler og kontroll av etterfølgelse av disse, uten å dømme en hel bransje!

Media fokuserer gjerne på det negative, og har gjort det i mange år, men baserer du dine avgjørelser ensidig på det du leser i aviser eller ser på TV?

7.Nasjonale helsemål

Ser Regjering og Storting brukeres behov og at alternativ behandling kan ha noe positivt å bidra med innen dette feltet? Er det riktig og et riktig tidspunkt å diskreditere en hel bransje?

- Regjeringen jobber mot 'å skape pasientens helsetjeneste på en bærekraftig måte'.
- I nasjonal helseplan fremheves brukermedvirkning som livsviktig.
- Psykisk helse fremheves som største kostnadsdriver.
- Regjeringen bevilget i år (2020) store summer til relevante frivillige organisasjoner.
- Nasjonalt mål om nullvisjon for selvmord i Norge ble satt i juni 2020.
- Koronapandemien medfører mye psykisk lidelse

8.WHOs globale rapport om alternativ behandling og FNs bærekraftsmål

Verdens helseorganisasjon fremmet i 2019 i sin globale rapport om alternativ behandling, nettopp komplementær og alternativ medisin som vesentlig bidrag til folkehelse og oppnåelse av FNs bærekraftsmål nr 3 om helse.

Er ikke dette også Norges, Stortingets og Regjeringens mål?

Fra Executive Summary: "WHO's 13th General Programme of Work (GPW13) came into effect this year for 2019–2023. As a strategic priority, GPW13 sets an overarching goal of reaching 3 billion more people, to move towards Sustainable Development Goal 3 (SDG 3) – ensuring healthy lives and promoting well-being for all at all ages – by achieving universal health coverage (UHC), addressing health emergencies and promoting healthier populations. Traditional and complementary medicine (T&CM) can make a significant contribution to the goal of UHC by being included in the provision of essential health services."

Vi håper du sitter igjen med noe mer kunnskap rundt alternativ behandling og kunstterapi, så du kan ta et mer informert helsevalg nå og i fremtiden!

Referanser

- WHO Global report on traditional and Complementary Medicine, 2019: <https://www.who.int/traditional-complementary-integrative-medicine/WhoGlobalReportOnTraditionalAndComplementaryMedicine2019.pdf?ua=1>
- UN Sustainable Development Goal number 3: Good Health and Wellbeing: [THE 17 GOALS | Sustainable Development \(un.org\)](#)
- Regjeringen: <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/id917/>
- Aarbakke-utvalget (NOU 1989: 14): <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-1989-14/id583189/>
- Høring 2020: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-om-merverdiavgiftsplikt-pa-alternativ-behandling-og-kosmetisk-kirurgi-og-kosmetisk-behandling/id2715167/>
- NAKFAM Høringssvar 2020: Høring - Forslag om merverdiavgiftsplikt på alternativ behandling, og kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling - [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
- Lov om alternativ behandling: Lov om alternativ behandling av sykdom mv - Lovdata
- Alternativregisteret: <https://www.brreg.no/om-oss/oppgavene-vare/alle-registrene-vare/om-registeret-for-utovarar-av-alternativ-behandling/>
- NAKFKAM/SSB: <https://nafkam.no/befolkningens-bruk-av-alternativ-behandling>
- Kunnskapsbasert praksis - Helsebiblioteket.no
- National Library of Medicine, National Center for Biotechnology Information, USA: [art therapy - Search Results - PubMed \(nih.gov\)](#)
- Journal of the American Art Therapy Association: [The Effectiveness of Art Therapy: Does it Work?: Art Therapy: Vol 17, No 3 \(tandfonline.com\)](#)